

Про кмітливого кравця

Жила-була на білому світі горда княжна. І оголосила вона всім, що хто б до неї не прийшов, йому треба лише відгадати її загадку, і він стане її чоловіком.

Ось і знайшлося троє кравців, які наважилися піти на той заклик. Двоє старших, уміліші, були високої думки про себе, і їм уже здавалося, що вони в цій справі не схиблять; третій же у своєму ремеслі був далеко не майстер, проте вірив у своє щастя й удачу...

Двоє старших відмовляли його: «Залишався б ти вдома, де вже тобі з твоїм розумом братися за таку справу?» Однак кравчик не дав збити себе з пантелику, знав, що голова у нього не дарма на плечах тримається і що він якось із справи виплутається...

Ось і прийшли вони всі троє до княжни й попросили задати їм загадку: вони дали при цьому зрозуміти, що народ вони не простий, а з глуздом, що під них і комар носа не підточить.

Ось і сказала їм княжна: «У мене на голові волосся двокольорове — яких двох кольорів?» — «Ну, коли тільки в цьому питання, — сказав старший кравець, — то волосся у тебе перемішане чорне й біле, от як те сукно, що ми називаємо темне з іскрою». — «Неправильно відгадав, — сказала княжна, — за другим черга».

Другий кравець відповів: «Коли волосся у тебе не чорне й біле, то вже певне русе й руде — от у мого батька такий кафтан ще є». — «Неправильно відгадав, — сказала княжна, — відповідай ти, третій. По обличчю твого бачу, що ти відгадаєш». Молодший кравчик сміливо виступив уперед і сказав: «У княжни волосся на голові золоте й срібне — от чому вона й називає його двокольоровим». Як почула це княжна, так і поблідла й ледь не зомліла зі страху, бо кравчик відгадав.

Трохи оговтавшись від переляку, вона сказала: «Хоч ти й відгадав мою загадку, але я не піду за тебе заміж, доки ти ось чого ще не зробиш: внизу в хліві є в мене ведмідь — із ним ти мусиш провести цілу ніч; коли я завтра тебе живим застану, тоді вийду за тебе заміж». Цим думала вона від кравчика відбутися, бо ведмідь ще нікого не випускав із своїх лап живим. Але кравчик не дав себе налякати й весело відповів їй: «Хто наважився, той пів справи зробив!»

Як надійшов вечір, кравчика повели вниз, у стійло до ведмедя. Ведмідь хотів було одразу на нього накинутися й схопити його в свої лапи... «Стій, стій, приятелю, — сказав кравчик, — я тебе зараз утихомирю!» І спокійнісінько, наче нічим не бентежачись, дістав із кишені волоські горіхи, став їх розгризати й ласувати.

Побачив це ведмідь і також захотів горіхів пощелкати. Кравчик опустив руку в кишеню й подав йому повнісіньку жменю, але тільки не горіхів, а гальки. Ведмідь сунув один із них у рот, та нічого не міг зробити, як не старався його розгризти. «Що я за дурень такий, — подумав ведмідь, — жодного горіха розгризти не можу». І сказав він кравчикові: «Ану-бо, розгризи їх». — «От бачиш, який ти є, — підтрунив над ним кравчик, — пащека-то в тебе он яка, а маленький горішок розгризти тобі не під силу!»

Він узяв у нього камінці, сунув замість камінця справжній горіх у рот — і одразу розгриз його. «Дай-но я ще раз спробую! — сказав ведмідь. — Як із боку подивишся, то здається, що воно й зовсім не мудре». І знову наш хитрун підсунув йому камінці, і знову ведмідь дарма над ними бився й розгризти їх не міг.

Після цього дістав кравчик з-під поли своєї одежини скрипочку й давай на ній награвати! А ведмідь, щойно почув музику, то вже не міг стриматися, і давай танцювати, і коли потанцював трішки, то був настільки очарований, що звернувся до кравчика й запитав: «Скажи, будь ласка, чи мудра ця справа — на скрипочці грати?» — «Суцці дурниці, — відповів той, — бачиш лівою рукою я струни перебираю, а правою пиляю по них смичком, і пішла танцювати, підскакувати!» — «Так-от і мені хотілося б грати на скрипці, — сказав ведмідь, — щоб я міг танцювати, як тільки прийде охота! Ти як думаєш?.. Візьмешся мене вчити?» — «Із задоволенням, якщо тільки ти виявиш до того здібність. А покажи-но мені свої лапи! Ух, які величезні! Дай-но я тобі нігті трохи вкорочу».

І ось принесені були лещата, ведмідь з дурості вклав у них свої лапи, а кравець закрутив гвинт міцніше й сказав: «Ну, почекай — зараз прийду до тебе з ножицями». І залишивши ведмедя ричати скільки душі завгодно, сам ліг у кутку на в'язку соломи й заснув.

Княжна, почувши звечора рев ведмедя, припустила, що це він реве від радості й що він уже розправився з кравцем по-свойськи.

Вранці встала вона дуже задоволена й нічим не стурбована, а як зазирнула в хлів, то й побачила, що кравчик стоїть собі перед дверима хліва здоров-здоровісінький і весел-веселесенький.

Тут уже не посміла вона й слова перечити, бо мусила виконати обіцянку, дану при всіх.

І ось король наказав подати карету, в якій вона мала вирушити разом із кравцем до кірхи для вінчання.

Коли вони вже сіли в карету, двоє інших кравців, лукавих серцем і заздрісних до щастя товариша, пішли в хлів до ведмедя й визволили його з лещат.

Розлючений ведмідь негайно помчав що є духу навздогін за королівською каретою.

Княжна почула здалеку його фиркання й рик; вона перелякалася й вигукнула: «Ах, ведмідь женеться за нами й хоче тебе забрати!» Але спритний кравчик одразу став на голову, висунув ноги у віконце карети й крикнув: «Бачиш лещата? Коли ти не підеш назад, то знову в них потрапиш!»

Як тільки ведмідь це почув — одразу повернув назад, і дай Боже ноги!

А кравчик спокійнісінько поїхав до кірхи, обвінчався з княжною й жив із нею в достатку й добрі, співаючи пісні.

Ну, от, хочеш вірити — то вір, а не хочеш — гроші плати.